

SOUŽITÍ S LGBTQ LIDMI V CÍRKVI

36. synod na svém 1. zasedání přijal dvě usnesení, která se vztahují k otázce soužití s LGBTQ lidmi v církvi.

V tomto tisku je synodu předkládána zpráva k oběma těmto usnesením – usnesením č. 19 a 30.

Usnesení č. 19 – Rozhovor o soužití s LGBTQ lidmi v církvi

- 1. Synod bere s díky na vědomí zprávu Komise pro rozhovor o soužití s LGBTQ lidmi v církvi a podporuje její práci.*
- 2. Synod podporuje vznik nového textu navazujícího na příručku „Problematika homosexuálních vztahů“ z r. 2006.*
- 3. Synod podporuje další aktivity komise jako např. přípravu pomocných materiálů pro liturgické vedení bohoslužeb s požehnáním dvou lidí stejného pohlaví.*

Ad usnesení 19/1 – Zpráva komise pro rozhovor o soužití s LGBTQ lidmi v církvi

V uplynulém roce (od března 2023) se komise sešla devětkrát, z toho třikrát osobně (Pardubice, Kolín) a šestkrát online. Z původně čtyř nových pozorovatelů z řad mládeže se členy komise postupně staly Alžběta Slámová a Eliška Vančová. Za konzervativní křídlo doplnila komisi Jitka Zvánovcová a nedávno ještě farář Josef Hurta. Jeho příchod vnesl do našich rozhovorů další úhel pohledu. Dvou schůzí se účastnil synodní senior Pavel Pokorný.

Dlouhodobý záměr připravit v návaznosti na studijní text z r. 2006 jednodušší a srozumitelnější příručku k problematice homosexuálních vztahů a soužití s LGBTQ lidmi v církvi převzala na základě usnesení synodu synodní rada. Přípravou liturgických formulářů pověřila synodní rada poradní odbor liturgický.

Stanislav Kostiha průběžně přeložil pro práci komise velmi užitečný text z dokumentů Teologického fóra Skotské reformované církve. Pro studijní účely jsme pořídili též překlad dokumentu GEKE *Již není muž a žena: úvod do problematiky genderu a sexu*. Hovořili jsme nad překladem dokumentu EKD *Žehnání homosexuálům: pestré jako duha*. Četli jsme diplomovou práci Elišky Vančové a další diplomové práce k danému tématu.

Členové komise se zúčastnili řady setkání, rozhovorů a akcí souvisejících s tématem naší práce: ZŠ v Litomyšli, konference v Senátu PČR v rámci mezinárodního dne proti rasismu, Seniorátní evangelická neděle ve Zlíně, Polabská pouť v Poděbradech, setkání Logosu, presbyterní konference východomoravského seniorátu na Vsetíně, pastorální konference v různých seniorátech, konference HTF UK k pastoračnímu vedení stejnopohlavních párů v různých církvích. Zdeněk Turek se stal členem nově vzniklé platformy k dané tématice v rámci Evangelické církve a. v. na Slovensku.

Na základě podnětů, které pro komisi i synodní radu zaslalo staršovstvo FS ČCE v Českém Těšíně, jsme se rozhodli pokračovat v rozhovoru v tomto sboru. Zástupci komise se nakonec ve dnech 22. – 23. 9. 2023 v Českém Těšíně zúčastnili rozhovoru při sborovém dni, který byl věnován tématice homosexuality a mužsko-ženského rodičovství jako zdravého vzoru pro výchovu dětí. Sbor pozval k přednáškám sobě názorově blízké řečníky ze SCEAV. Jejich proslovy, místy velmi emotivní, ukázaly danou tematiku z opačného a značně kritického pohledu, než jaký zastává převážná většina zástupců komise. Setkání to bylo těžké a místy vypjaté. Přesto snad pomohlo otupit vyhraněnost některých účastníků a přispělo k barevnějšímu vidění věci.

Reflektovali jsme usnesení synodu o možnosti žehnat stejnopohlavním párům a různé, často nesouhlasné reakce ze sborů. Ujasňovali jsme si, co znamená žehnat podle Bible, co říkají často zmiňované biblické texty k manželství, a jak se k tomu vztahuje usnesení synodu. Synodní radě jsme dávali podněty k uspořádání teologické konference k otázce autority Písma a jeho výkladu. Dotkli jsme se problematiky tzv. inkluзивních sborů. Synodní rada ani většina komise to zatím nedoporučuje, protože inkluзивní by měly být vlastně všechny sbory.

Předseda komise se stal členem tříčlenné komise synodní rady organizující diskusní platformu na stránkách ČCE o možnosti žehnat stejnopohlavním párům. Ve spolupráci se synodní radou komise uspořádala před konventy 2023 webinář (31. 10. 2023) na téma *Jak pokračuje diskuse o možnosti žehnat stejnopohlavním párům*. Někteří z členů komise se zapojili do audiovizuálního projektu *Víra v barvách duhy* na podporu vstřícného pohledu na LGBTQ tematiku napříč církvemi. Aktivně jsme se zúčastnili jak prosincové online porady kazatelů *Farářovat s LGBTQ* zorganizované výborem SpEK, tak i lednové konference *Autorita Písma a žehnání stejnopohlavním svazkům*, kterou uspořádala ČCE spolu s ETF UK.

Na výzvu synodního seniora komise připravila pro letošní synod komplexnější návrh k možnosti žehnání stejnopohlavních párů. Tento návrh upřesňuje usnesení loňského synodu č. 30. Vyjadřuje uznání hodnověrnosti různých názorů na toto téma opřených o Písmo, úsilí o vzájemně citlivý rozhovor a o jednotu v různosti. Nastavuje také základní pravidla pro rozhodování o konkrétních požehnáních, když se názory faráře a staršovstva liší.

Komise by se ve směru původního zadání i na podnět synodního seniora v další činnosti chtěla zaměřit na tematiku manželství. Je výhradně pro muže a ženy (kvůli možnosti reprodukce) anebo je jeho podstatou a smyslem ještě něco jiného, a proto může být i pro stejnopohlavní páry? Naplánovány jsou taky další výjezdy komise na pozvání z Olomouce, z Nového Města na Moravě a od organizátorů pastorálních konferencí západočeského seniorátu.

Za komisi: Petr Pivoňka, předseda

Návrh usnesení:

Synod bere na vědomí zprávu Komise pro rozhovor o soužití s LGBTQ lidmi v církvi předloženou v tisku č. 17 na str. 1–2 a podporuje další činnost komise.

Ad usnesení č. 19/2

Usnesení o možnosti žehnat stejnopohlavním svazkům vzbudilo rozsáhlou diskusi. Synodní rada se za těchto okolností domnívá, že spíše než navazovat na dříve přijatý text, je vhodnější hledat konsenzus v probíhající diskusi a z toho vyjít při tvorbě nového stanoviska.

Ad usn. 19/3

Poradní odbor liturgický na textech z pověření synodní rady pracuje s výhledem, že budou předloženy 3. zasedání 36. synodu v roce 2025.

Usnesení č. 30 – Možnost požehnat svazkům osob stejného pohlaví

Synod ČCE souhlasí s možností požehnání svazků osob stejného pohlaví, pokud o to požádají. Synod ČCE vnímá, že názory na tuto otázku nejsou v církvi jednotné, podporuje činnost komise pro soužití s LGBTQ lidmi a pokračování diskuse v církvi o tomto tématu. Synod konstatuje, že žádný kazatel není povinen žehnat svazkům osob stejného pohlaví.

Usnesení o možnosti žehnat stejnopohlavním svazkům vzbudilo rozsáhlou diskusi. Zásadní příspěvky lze nalézt na webu církve <https://e-cirkev.cz/spolu/>. Dne 27. ledna 2024 se konala teologická konference na toto téma, jejíž záznam lze nalézt zde: [Autorita Písma a žehnání stejnopohlavním svazkům \(e-cirkev.cz\)](https://e-cirkev.cz). Na loňské usnesení reagují návrhy z několika konventů a upřesňující návrh připravený komisí pro soužití s LGBTQ lidmi v církvi.

Návrh usnesení:

Preamble:

Při předkládání návrhu vycházíme z toho, že Bůh v Kristu nabízí spásu všem bez rozdílu a před jeho tváří jsme si všichni rovni. Patříme-li k jeho lidu, žijeme společně v jedné, pestré církvi. V církvi Kristově nemá místo jakákoli diskriminace.

Tím, že synod dává souhlas pouze s „možností“ žehnat stejnopohlavním párům, staví se ke všem stranám otevřeně a všem stranám tak dává příležitost jednat v této věci svobodně dle svého přesvědčení, svého postoje k problematice i svého vlastního svědomí.

Pro upřesnění některých aspektů, které v usnesení z roku 2023 zůstaly nevyjádřeny, předkládáme následující návrh.

Synod ČCE souhlasí s možností požehnání svazků osob stejného pohlaví, pokud o to požádají. Možnost žehnat svazkům osob stejného pohlaví se týká pouze párů, které jsou již registrovanými partnery podle právního řádu ČR. Požehnáním se právně svazek neuzavírá. „Žehnáním“ stejnopohlavnímu páru se rozumí veřejné zvěstování Boží přízně a symbolický akt požehnání vztahu, který mezi dvěma lidmi stejného pohlaví vznikl a má perspektivu závazného dlouhodobého trvání. Kazuální bohoslužba, při níž se požehnání uděluje, není svatebním obřadem, při němž se uzavírá manželství (stejně jako u párů novomanželských, kterým církev takto slouží požehnáním). Požehnání předchází přiměřená příprava.

Zdůvodnění: V současnosti je institut Registrovaného partnerství pro stejnopohlavní páry jedinou možností, jak v ČR svazek právně uzavřít. Uzavírání Registrovaného partnerství není v kompetenci církve, jako je to v případě uzavírání manželství.

Žehnáním církev vyjadřuje, že takovému páru přeje Boží podporu a ochranu všem kladným hodnotám, které se zdravým vztahem dvou lidí, kteří se rozhodli pro společný dlouhodobý život, souvisí – vzájemná láska, zodpovědnost, tolerance, věrnost, trpělivost atd., tedy obdobně jako u heterosexuálních párů.

I když bohoslužebné požehnání může mít podobné prvky jako svatební bohoslužba, ze své podstaty nemůže být považováno za obřad svatební, kdy se uzavírá právní svazek – tedy nejedná se o uzavření manželství.

Je zřejmé, že názory na toto téma nejsou v církvi jednotné. Křesťané berou Písmo vážně a vycházejí z jeho svědectví. Takoví jsou na obou názorových stranách. Odlišné pohledy a postoje vycházejí jak z vnitřního bohatství Pisma, tak z různých zkušeností, někdy velmi osobních, ale také ze svobody našeho svědomí před Bohem. Jsme si vědomi, že nikdo nemá plné poznání a pochopení v žádné věci, tedy ani v této, a že se v částečnosti svého poznání vzájemně potřebujeme. Proto hledáme, jak spolu v jedné církvi o těchto věcech navzájem otevřeně, s respektem a citlivě hovořit.

Zdůvodnění: Spektrum názorů a postojů k žehnání stejnopohlavním párům v církvi je velice široké. Je nezbytné tento fakt vnímat tak, že tyto názory jsou rovnocenné a zároveň nikdo nemá právo soudit, který postoj je lepší či horší.

Vedle teologických výkladů Pisma, ze kterých vycházejí i naše různé názory a postoje, je třeba dát prostor jak současnému vědeckému poznání v dané problematice, tak svědectví životů konkrétních lidí, kterých se tato problematika týká.

Synod konstatuje, že žádný kazatel není povinen žehnat svazkům osob stejného pohlaví. Bude-li kazatel o takové požehnání požádán, projedná tuto žádost se staršovstvem svého sboru. Může nastat rozdílnost v názorech, kdy farář je ochoten žehnání udělit, ale staršovstvo nikoliv či naopak. V takových případech je možno postupovat následovně:

- a) Bude-li farář k požehnání stejnopohlavnímu páru ochoten, ale staršovstvo bude mít ve své většině odmítavé stanovisko, může farář tomuto páru po řádném projednání požehnat při shromáždění farního sboru, který s tím bude souhlasit, nebo pár odkáže na faráře a farní sbor, kde odmítavé stanovisko k tomuto žehnání nemají.**
- b) Bude-li staršovstvo ve své většině mít pozitivní přístup k žehnání stejnopohlavnímu páru, ale farář k tomu bude mít odmítavé stanovisko, požehnání v daném sboru vykoná jiný farář.**
- c) Bude-li mít odmítavé stanovisko k žehnání stejnopohlavnímu páru farář i ve své většině staršovstvo, odkáže farář dotýčný pár na faráře a farní sbor, kde k tomu odmítavé stanovisko nemají.**

O uděleném požehnání vede farní sbor evidenci a farář vydá páru písemné potvrzení.

Zdůvodnění: V případě svatby heterosexuálního páru, kdy pár vstupuje do svazku manželského, v současnosti platí, že staršovstvo tuto žádost tlumočenou farářem bere pouze na vědomí. V případě žádosti o požehnání stejnopohlavnímu páru by však mělo mít staršovstvo sboru právo vyjádřit k této žádosti své většinové stanovisko.